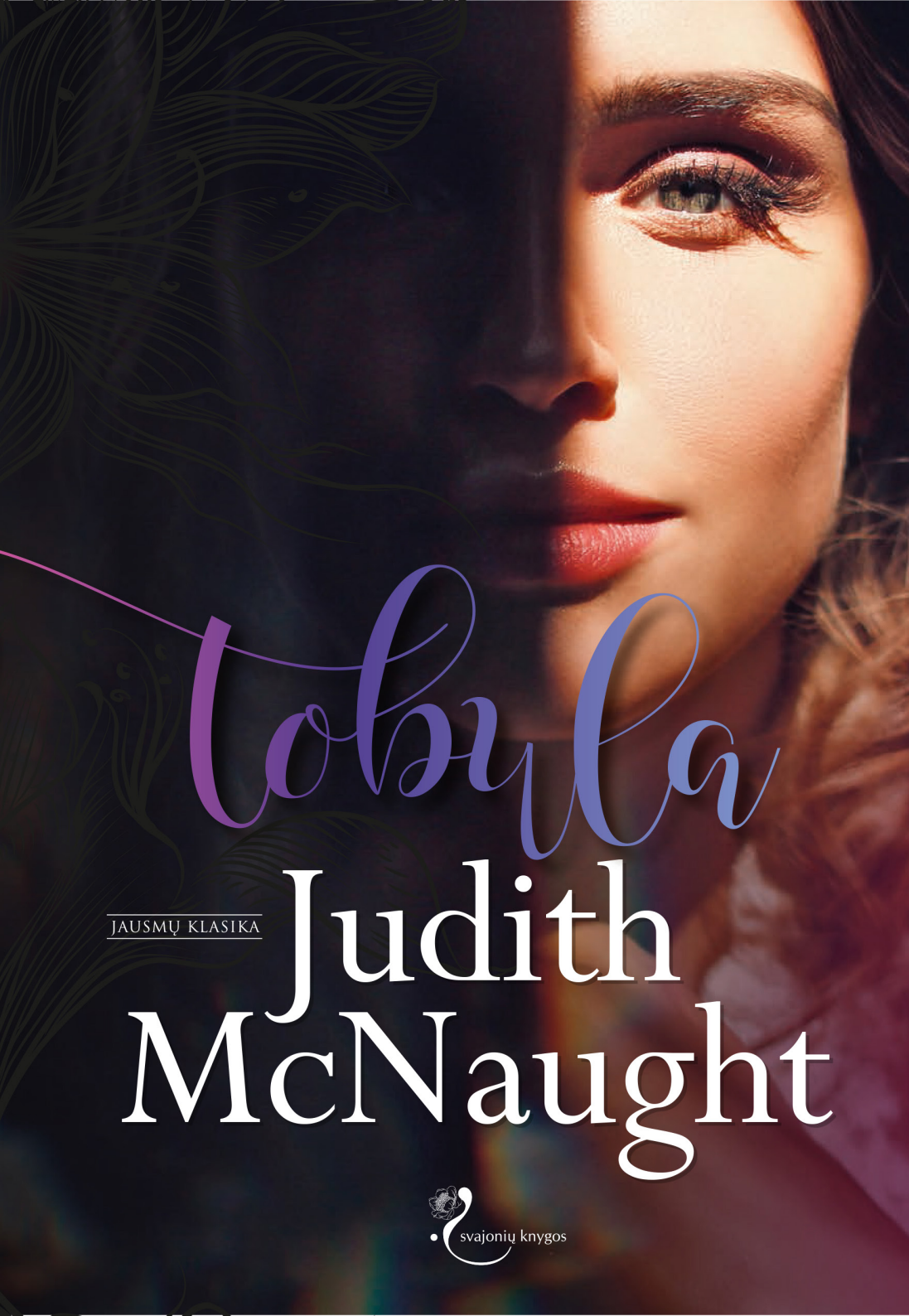

Tobyla

JAUSMŲ KLASIKA

Judith
McNaught

Judith
McNaught

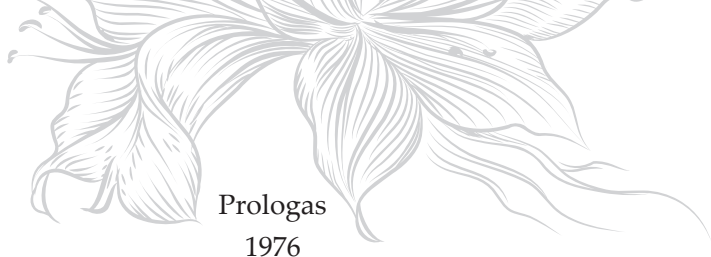
lobuola

Romanas

Antrasis pataisytas leidimas

Vilnius
2018

Prologas

1976

Margaretė Stenhoup stovėjo prie durų į verandą, aristokratiški jos veido bruožai buvo virtę ledine kauke, jai stebint savo vyriausiąjį liokajų, paduodantį padėklą su gėrimais jos anūkams, ką tik grįžusiems vasaros atostogų iš įvairių privačių mokyklų. Už verandos, vešlaus slėnio apačioje, buvo aiškiai matyti Pensilvanijos miestas Ričmondas su vingiuotomis, medžiais apsodintomis gatvėmis, gražiai prižiūretu parku, prašmatniu prekybos kvartalu, o toliau, dešinėje, bangavo Ričmondo krašto klubo kalvos. Pačiame Ričmondo centre buvo plačiai išsidėstęs raudonų mūrinių pastatų kompleksas – Stenhoupų pramonės įmonė, nuo kurios tiesiogiai ar netiesiogiai priklausė daugumos miesto šeimų ekonominė gerovė. Kaip ir daugelyje mažų bendruomenių, Ričmonde buvo tvirtai susiformavusi socialinė hierarchija, kurios viršūnėje nepajudinamai buvo įsitvirtinusi Stenhoupų šeima, kaip ir didžiuliai Stenhoupų namai ant aukščiausio Ričmondo skardžio.

Tačiau šiandien Margaretės Stenhoup mintys sukosi ne apie reginį iš verandos ar aukštą socialinę padėtį, kurią ji užėmė nuo pat gimimo, o dar labiau pagerino savo vedybomis; ji galvojo apie triuškinantį smūgį, kurį ruošėsi smogti trims atgrasiems savo vaikams. Jauniausias berniukas, šešiolikmetis Aleksas, matė, kad senelė jį stebi, todėl nenorom nuo vyriausiojo liokajaus sidabrinio padėklo paėmė šaltos arbatos vietoj šampano. Juodu su seserimi visai vienodi, su panieka galvojo Margaretė apžiūrinėdama porėlę. Abu buvo išlepinti, ištižę, pasileidę ir neatsakingi; per daug gėrė, per daug švaistė pinigus ir per daug lošė; jie buvo viskuo piktnaudžiaujantys pienburniai, kurie nieko nebuvo girdėję apie savitvardą. Bet visa tai turės pasibaigti.

Ji žvilgsniu lydėjo vyriausiąjį liokajų, siūlantį gėrimus Elizabeti, kuri vilkėjo prigludusią geltoną vasarinę suknelę su gilia iškirpte. Kai Elizabetė pamatė savo senele ją stebint, septyniolikmetė sviedė išdidų provokuojamą, paniekos kupiną žvilgsnį į ją ir pasiemė *dvi* taures šampano. Margaretė Stenhoup stebėjo ją, tačiau nieko nesakė. Mergina buvo tikra savo motinos kopija: lėkštos, pernelyg seksualios lengvabūdės alkoholikės, kuri mirė prieš aštuonerius metus, kai Margaretės sūnus ant apledėjusio greitkelio nesuvaldė sportinio automobilio ir užsimušė kartu su žmona, palikdamas našlaičiais keturis mažamečius vaikus. Policijos pranešime buvo nurodyta, kad jie abu buvę girti, o jų automobilis važiavęs greičiau negu šimtą mylių per valandą.

Prieš šešis mėnesius žuvo ir Margaretės vyras, kuris, nepaisydamas senyvo amžiaus ir blogo oro, skrido nuosavu lėktuvu į Kouzumelį, kaip spėjama, žvejoti. Dvidešimt penkerių metų manekenė, skridusi tame pačiame lėktuve, matyt, buvo masalas ant kabliuko užmauti, galvojo Margaretė su jai nebūdingu žiaurumu ir šaltu abejingumu. Lemtingos avarijos iškalbingai bylojo apie ištisų Stenhoupų giminės vyrų kartų ištvirtimą ir lengvabūdiškumą. Visi jie, arogantiški, nerūpestingi, gražūs, gyveno taip, lyg būtų nemirtingi ir už nieką neatsakingi.

Todėl Margaretė visą savo amžių stengėsi, kiek tai buvo įmanoma, išlikti ori ir neprarasti savitvardos, kai jos ištvirtęs vyras švaistė turtą savo užgaidoms tenkinti ir išmokė vaikaičius lygiai taip pat gyventi. Praėjusiais metais, kai ji miegojo viršuje, jis buvo atsivežęs prostitučių į namus ir naudojos jį paslaugomis kartu su vaikaičiais. Visais, išskyrus Džastiną. Jos numylėtą Džastiną...

Švelnus, protingas ir darbštus Džastinas buvo vienintelis iš keturių vaikaičių, panašus į Margaretės giminę, ir ji mylėjo jį visa siela. Bet dabar Džastinas miręs, o jo brolis Zakaris tebėra gyvas ir sveikas, erzindamas ją jau vien savo gyvybingumu. Pasukusi

galvą ji žiūrėjo, kaip jis, atsiliepdamas į jos kvietimą, skubiai žirgluoja akmeniniais laiptais į verandą, ir neapykantos protrūkis, perskrodęs ją matant šį aukštą tamsiaplaukį aštuoniolikmetį, buvo beveik nepakeliamas... Ji kietai suspaudė taurę ir vos susitvardė jos nesviedusi ar nagais neperbraukusi saulėje įdegusio jo veido.

Zakaris Benediktas Stenhoupas III, pavadintas taip pagal Margaretės vyrą, atrodė lygiai taip, kaip ir jo bendravardis, kai buvo tokio pat amžiaus. Bet ne dėl to ji nekentė jo. Ji turėjo daug svaresnę priežastį, ir Zakaris *tiksliai* ją žinojo. Tačiau po kelių minučių jam teks galiausiai užmokėti, žinoma, nepakankamai, už tai, ką buvo padaręs. Ji negalėjo išreikalauti viso atlyginimo ir niekino savo bejėgiškumą beveik taip pat, kaip niekino ir jį patį.

Ji palaukė, kol liokajus padavė jam taurę šampano, o tada palengva nuėjo į verandą.

– Tikriausiai stebiesi, kodėl šiandien sukviečiau šitą nedidelį šeimos susirinkimą, – tarė ji.

Zakaris stebėjo ją iš savo vietos prie baliustrados abejingai tylėdamas, tačiau Margaretė pagavo nekantraus nuobodulio žvilgsnį, kuriuo persimetė Aleksas ir Elizabetė, sėdintys prie stalo po skėčiu. Be jokios abejonės, abiem rūpėjo kuo greičiau pabėgti iš verandos ir susitikti su savo draugais, kurie buvo tokie pat amoralūs jau ni bevaliai, stiprių pojūčių ieškotojai, darantys viską, kas jiems šaudavo į galvą, žinodami, kad šeimos pinigai išpirks juos iš bet kokių nemalonumų.

– Matau, kad jūs nekantraujate, – pridūrė ji kreipdamasi į tuodū prie stalo, – todėl eisiu tiesiai prie reikalo. Ko gero, nė vienam iš jūsų netoptelėjo pagalvoti apie tokį žemišką dalyką kaip jūsų finansinė padėtis, tačiau abejonių nekelia tai, jog jūsų senelis buvo pernelyg užsiėmęs savo „visuomenine veikla“, taip pat pernelyg tikras dėl savo nemirtingumo, kad deramai užtikrintų jūsų turto globą po jūsų tėvų mirties. Susiklostė taip, kad šiuo metu aš valdau

jo nuosavybę. Jeigu norite žinoti, ką tai reiškia, nedelsiu jums išaiškinti. – Šypsodamasi su pasitenkinimu ji pareiškė: – Kol judu tebesimokysite mokykloje, gausite neblogus pažymius ir man jūsų elgesys neatrodys nepriimtinas, aš ir toliau mokėsiu už jūsų mokslą ir leisiu jums turėti madingus sportinius automobilius. Taškas.

Elizabetė ne tiek išsigando, kiek suglumo:

– O kaip bus su mano kišenpinigiais ir pragyvenimo išlaidomis, kai kitais metais pradėsiu lankyti koledžą?

– Tu neturėsi jokių pragyvenimo išlaidų. Gyvensi čia ir lankysi dvimetį koledžą. Jeigu įrodysi, kad tavim galima pasitikėti ateinančius dvejus metus, tada, ir tiktai tada, leisiu tau išvažiuoti studijuoti.

– Dvimetis koledžas?! – įsiutusi pakartojo Elizabetė. – Nejau jūs kalbate rimtai?

– Patikėk manim, Elizabete. Neklausyk manęs ir pamatysi, kaip paliksiu tave be cento. Jeigu dar sykį išgirsiu apie išgertuves, narkotikus ir ištvirtavimą, negausite iš manęs nė vieno dolerio. – Dirstelėjusi į Aleksandrą ji pridūrė: – Jeigu tu dar abejoji, visa tai susiję ir su tavim. Be to, kitą rudenį nebegrįši į Ekseterį, vidurinę mokyklą baigsi čia.

– Negalite šito padaryti, – pratrūko Aleksas. – Senelis niekada nebūtų jums šito leidęs!

– Jūs neturite teisės mums nurodinėti, kaip gyventi, – aimanavo Elizabetė.

– Jeigu tau nepatinka mano pasiūlymas, – plieniniu balsu jai pareiškė Margaretė, – patariu susirasti padavėjos darbą arba sąvadautoją, nes tai vienintelės dvi profesijos, kurioms šiuo metu tinki.

Ji žiūrėjo, kaip blykšta jų veidai, ir patenkinta linktelėjo, kai Aleksandras niūriai paklausė:

– O kaip su Zaku? Jis gauna puikius įvertinimus Jeilio universitete. Negi ir jį priversite apsigyventi čia?

Valanda, kurios ji laukė, išmušė.

– Ne, – pasakė ji, – to aš nedarysiu. – Atsisukusi į Zakarį, kad gerai jį matytų, išrėžė: – Nešdinkis! Nešdinkis lauk iš šių namų ir niekada nebesugrįžk. Nenoriu niekada daugiau matyti tavo veido ar vėl išgirsti tavo vardo.

Jeigu jis nebūtų staigiai sukandęs žandikaulių, ji būtų maniusi, kad jos žodžiai jo visiškai nepaveikė. Jis neprašė paaiškinti, jam to ir nereikėjo. Po teisybei, jis šito laukė iškart po to, kai senelė pateikė ultimatumą jo seseriai. Netaręs nė žodžio Zakaris atsitraukė nuo baliustrados ir tiesė ranką prie automobilio raktų, kuriuos buvo numetęs ant stalo, tačiau kai pirštai palietė juos, Margaretės balsas staiga sustabdė jo ranką:

– Palik juos! Neišsineši nieko, išskyrus drabužius ant savo kūno. – Jis atitraukė ranką ir pažvelgė į savo seserį ir brolių, lyg laukdamas, kad šie ką nors pasakytų, bet jie buvo arba pernelyg priblokšti savo bėdos, kad kalbėtų, arba pernelyg bijojo susilaukti tokio pat likimo, jeigu pasipriešintų jai.

Margaretė bjaurėjosi abiem jaunesniaisiais dėl jų bailumo ir egoizmo, bet tuo pat metu geidė būti visiškai tikra, kad nė vienas jų vėliau neparodys užslėptos drąsos blykstelėjimo.

– Jei bent vienas iš jūsų kada nors bendrausite su juo ar leisite jam jus susirasti, – perspėjo ji, kai Zakaris nusigrėžė ir pasuko prie laiptų, vedančių iš verandos, – jeigu drįsite dalyvauti tame pačiame vakarėlyje kartu su juo, jus ištiks toks pat likimas kaip ir jį, supratote? – Išeinantį vaikaitį taip pat perspėjo: – Zakari, geriau nesitikėk, kad tavęs pagailės kuris nors iš tavo draugų. Stenhoupų įmonė aprūpina darbu kone visą Ričmondą, todėl dabar nuo manęs priklauso absoliučiai viskas. Niekas čia nepanorės tau padėti, rizikuodamas užsitraukti mano nemalonę ir prarasti darbą.

Jos perspėjimas privertė jį atsigręžti ant paskutinio laiptelio ir pažvelgti į ją taip šaltai ir niekinamai, kad ji pavėluotai suvokė, jog

jam niekada net nebūtų dingtelėjusi mintis priimti draugų labdarą. Bet labiausiai toje veido išraiškoje ją sudomino jausmas, žybtelėjęs Zako akyse prieš jam nusigręžiant. Ar ji ten pamatė skausmą? O gal įniršį? Baimę? Ji nuoširdžiai vylėsi, kad ten būta visko.

Furgonas palengva sulėtino greitį priešais vaikina, kuris vienišas ėjo paplente, per petį persimetęs sportinį švarką, palenkęs galvą, tarsi priešindamasis stipriam vėjui.

– Ei! – šūktelėjo Čarlis Merdokas. – Gal pavėžėti?

Pora apstulbusių gintaro spalvos akių nukrypo į Čarlį ir valandėlę jaunuolis atrodė visai praradęs nuovoką, it nakviša slampinėjęs plentu, paskui staigiai linktelėjo. Kai jis įlipo į kabiną, Čarlis atkreipė dėmesį į brangias rusvas keleivio kelnes, blizgančius pusbačius, priderintas puskojines ir madingai apkirptus plaukus, todėl nusprendė įsisodinęs prestižinės privačios mokyklos moksleivį, kuris dėl kažkokios priežasties tikėjosi, kad jį kas pavėžės. Pasikliaudamas savo intuicija ir pastabumu, Čarlis nesivaržydamas paklausė:

– Kokį koledžą lankai?

Vaikinas nurijo seiles, tarsi gerklę būtų užspaudęs kartėlio gumulas, ir nusuko veidą į šoninį langą. Tačiau kai prašneko, jo balsas buvo šaltas ir ryžtingas.

– Aš nelankau koledžo.

– Ar tavo automobilis čia kur nors sugedo?

– Ne.

– Gal tavo šeima čia kur netoliese gyvena?

– Neturiu šeimos.

Nepaisydamas šiurkštaus keleivio tono Čarlis, turintis tris suaugusius sūnus Niujorke, aiškiai jautė, kad vaikiną iš paskutiniųjų tvardosi norėdamas užgniaužti jausmus. Po kelių minučių paklausė:

- Kuo tu vardu?
- Zakas... – atsakė tas ir padvejojęs pridūrė: – Benediktas.
- Kur trauki?
- Ten, kur jūs važiuojate.
- Aš važiuoju ligi pačios Vakarų Pakrantės – į Los Andželą.
- Puiku, – atsakė jis tokiu tonu, kuris nutraukė bet kokio tolesnio pokalbio galimybę. – Nesvarbu.

Prabėgo nemaža valandų, kol vaikinai pirmą kartą pats prašėko:

- Ar jums nereikės pagalbos iškrauti šiam furgonui, kai atvyksite į Los Andželą?

Čarlis dėbtelėjo į jį ir kaipmat pakeitė savo nuomonę apie Zaką Benediktą. Apsirengęs jis buvo kaip turtingų tėvų vaikas ir jo kalbėjimo maniera kaip turtingų tėvų vaiko, bet akivaizdu, kad šitas turtingų tėvų vaikas pateko į bėdą ir nebeturi pinigų. Taip pat jis norėjo pažaboti savo puikybę ir imtis paprasto rankų darbo. Čarliui atrodė, kad visa tai, draugėn sudėjęs, liudija tam tikrą būdo tvirtumą.

- Atrodai taip, lyg be vargo galėtum kilnoti sunkius daiktus, – pasakė jis, skubiai vertinančiu žvilgsniu nužvelgęs augalotą raumeningą Benedikto kūną. – Ar svorius kilnojai, ar šiaip ką?

- Aš boksavausi... boksavausi, – atsakė šis.

„Koledže“, – mintyse užbaigė Čarlis, ir gal dėl to, kad Benediktas priminė jo paties sūnus, kai šie buvo tokio pat amžiaus ir bandė spręsti sunkias problemas, o gal ir dėl to, kad jautė, jog Zako Benedikto padėtis gana beviltiška, nusprendė duoti jam šio tokio darbo. Šitaip apsisprendęs Čarlis ištiesė ranką.

- Aš esu Merdokas, Čarlis Merdokas. Negaliu tau daug mokėti, tačiau bent turėsi progos iki valiai prisiziūrėti filmų, kai atvyksime į Los Andželą. Šis furgonas prikrautas „Empire“ studijų rekvizito. Pasirašiau sutartį nugabenti jiems dalį ir štai dabar mes ten

traukiame. – Niūrus Benedikto abejingumas, išgirdus šią informaciją, dar labiau sustiprino Čarljo įsitikinimą, kad jo keleivis ne tik neturi nė cento, bet gal ir nenumano, kaip artimiausioje ateityje išsikapstyti iš bėdos. – Jeigu gerai padirbėsi, gal ir galėsiu tarti žodį už tave „Empire“ personalo skyriuje. Tik ar nebijai mojuoti šluota ar lankstyti nugaros?

Jo keleivis nusuko veidą į šoninį langą ir vėl įsispoksojo į tamsą. Kaip tik tuo metu, kai Čarlis grįžo prie savo pirmąsios nuomonės ir nusprendė, kad Benediktas laiko fizinį darbą jį žeminančiu, jaunuolis prašneko iš palengvėjimo ir dėkingumo sutrikusiu kimiu balsu.

– Ačiū. Būčiau dėkingas.

1
1978

– Aš esu ponias Borovski iš Lasalo globos tarnybos, – pareiškė pusamžė moteriškė žingsniuodama rytietišką kilimą prie sekretorės, ant rankos užsikabinusi „Woolworth“ pardutuvės krepšį. Rodydama į vienuolikmetę mažytę, kuri bidzeno iš paskos, šaltai pridūrė: – O čia Džulė Smit. Atėjo pas daktarę Teresą Vilmer. Grįšiu jos pasiimti, kai apsipirksiu.

Sekretorė nusišypsojo mergytei.

– Daktarė Vilmer tuojau priims tave, Džule. O kol kas gali pasėdėti ir užpildyti šią kortelę, tiek, kiek sugebėsi. Užmiršau tau paduoti, kai buvai anąsyk atėjusi.

Drovėdamasi nušiuusių džinsų ir apskretusio švarkelio, kuriais vilkėjo, Džulė sutrikusi dairėsi po elegantišką laukiamąjį, kuriame ant senovinio kavos stalelio stovėjo trapios porceliano figūrėlės, o ant marmurinių pjedestalų – brangios bronzinės skulptūros. Iš tolo aplenkdamas stalą su trapiais niekučiais ant jo, ji pasuko prie kėdės greta didžiulio akvariumo, kuriame tarp gležnos augmenijos tingiai plaukiojo egzotiškos auksinės žuvelės plevendamos pelekais. Už jos ponias Borovski dar sykį įkišo galvą į kambarį ir perspėjo sekretorę:

– Džulė vagia viską, kas neprikalta. Ji slapukė ir vikri, todėl verčiau nenuleiskite nuo jos akių.

Pažeminimo įsiutinta Džulė klestelėjo ant kėdės, paskui ištiesė kojas tiesiai prieš save apsimesdama, kad jai nuobodu ir kad jos visai nepaveikė bjaurios ponios Borovski pastabos, tačiau išpūdį sugadino ryškiai raudonos dėmės, išmušusios suglumusios mergytės skruostus, ir tai, kad kojomis ji nesiekė žemės.

Po valandėlės ji išsirangė iš nepatogios pozos ir su siaubu

pažvelgė į kortelę, kurią sekretorė jai buvo davusi užpildyti. Nors žinojo, kad nesugebės išsiaiškinti žodžių, ji vis tiek pabandė. Priekandusi liežuvį iš visų jėgų susikaupė žvelgdama į spausdintus ženklus kortelėje. Pirmas žodis prasidėjo raide „P“ kaip ant ženklų *No Parking**, kuriuos ji matydavo gatvėse; tų ženklų reikšmę ji žinojo – vienas iš jos draugų buvo jai sakęs. Antroji raidė kortelėje buvo „a“ kaip ir žodyje „katė“, tačiau šis žodis nebuvo „katė“. Jos rankutė spaudė geltoną pieštuką, Džulei grumiantis su pažįstamais apmaudaus nusiminimo ir nevilties jausmais, užplūstančiais ją kiekvieną sykį, kai turėdavo ką nors perskaityti. Pirmoje klasėje ji buvo išmokusi žodį „katė“, bet niekas niekur nerašė to žodžio! Rausdama prie nesuprantamų žodžių kortelėje, ji niršo stebėdamasi, kodėl mokytojai verčia vaikus skaityti tokius kvailus žodžius kaip „katė“, kai niekas niekur nerašo žodžio „katė“, išskyrus kvailas knygas pirmokams.

Bet tos knygos nėra kvailos, priminė sau Džulė, taip pat ir mokytojai. Kiti jos bendraamžiai gal akies mirksniu būtų perskaitę šią kvailą kortelę! Ji nesugebėjo perskaityti nė žodžio, *ji* pati yra kvailė.

Kita vertus, pasakė sau Džulė, ji labai daug žino tokių dalykų, apie kuriuos kiti vaikai nieko nenutuokia, nes ji stengiasi *įsidėmėti*. Ir vienas iš tų dalykų, kuriuos ji buvo įsidėmėjusi, yra tai, kad žmonės, duodami tau ką nors užpildyti, beveik visada tikisi, kad tu ten užrašysi savo pavardę...

Su didžiausiu vargu ji tvarkingai spausdintomis raidėmis užrašė DŽ-U-L-Ė-S-M-I-T kortelės viršuje, o paskui liovėsi, nesugebėjusi užpildyti kitų skilčių. Pajuto, kad vėl pradeda pykti, ir, užuot sutrikusi dėl šito kvailo popiergalio, nutarė galvoti apie ką nors malonaus, kad ir apie pavasarį jai į veidą pučiantį vėją. Ji įsivaizdavo, kad guli po didžiuliu žaliuojančiu medžiu ir stebi šakose jai

* Nestatyti automobilių (čia ir toliau – vert. pastabos).

virš galvos strikinėjančias voveraites, staiga malonaus sekretorės balso išgąsdinta ji kilstelėjo galvą, pasijutusi kalta.

– Ar kas nors nutiko tam pieštukui, Džule?

Džulė spūstelėjo grafito šerdelę į savo džinsus ir nulaužė.

– Šerdelė lūžo.

– Štai tau kitas...

– Man peršti ranką, – pamelavo ji stodamasi. – Nenoriu šiandien rašyti. Be to, man reikia į tualetą. Kur jis?

– Čia pat, greta liftų. Netrukus daktarė Vilmer bus laisva ir tave priims. Ilgai neužtruk.

– Aš greitai, – klusniai atsakė Džulė.

Uždariusi už savęs kabineto duris, ji atsigrėžė pažiūrėti į pavarde ant jų ir atidžiai įsižiūrėjo į kelias pirmąsias raides, kad galėtų atpažinti šias duris, kai grįš atgal.

– P, – garsiai sušnibždėjo, kad neužmirštų. – S. I. – Patenkinta ji nužingsniavo ilgu, kilimu išklotu koridoriumi, jo gale pasuko į kairę, o prie vandens fontanėlio – į dešinę, bet kai galiausiai pasiekė liftus, rado dvejas duris su raidėmis ant jų. Ji beveik neabejojo, kad čia tualetai, nes vienas iš dalykų, kuriuos buvo stropiai įsiminusi, buvo tai, kad didelių pastatų tualetų durų rankenos yra kitokios negu paprastose įstaigose. Visa bėda, kad nė ant vienu durų nebuvo užrašų – „Vyrams“ ar „Moterims“ – dviejų žodžių, kuriuos ji sugebėjo atpažinti, nebuvo ant jų ir tų gražių prilipdytų vyro ir moters figūrų, kurios nurodė žmonėms, tokiems kaip ji, katruo tualetu naudotis. Labai atsargiai Džulė palietė vienas duris, pravėrė jas ir pro plyšėlį dirstelėjo į vidų. Staigiai atsitraukė, prie sienos pamačiusi keistus unitazus, ji žinojo dar du dalykus, kurių, kaip manė, negalėjo žinoti kitos mergaitės: vyrai naudojami keistais unitazais. Ir jie užsiunta, jeigu mergaitė atveria duris. Džulė atidarė kitas duris ir pataikė į tą tualetą, kurio jai reikėjo.

Suvokdama, kaip bėga laikas, ji išėjo iš tualetu ir nuskubėjo vėl

ten, iš kur buvo atėjusi, kol prisiartino prie tos koridoriaus dalies, kur turėjo būti daktarės Vilmer kabinetas, tada pradėjo uoliai nagrinėti pavardes ant durų. Daktarės Vilmer pavardė prasidėjo PSI. Ji iššifravo PET ant gretimų durų ir, nusprendusi, kad bus blogai įsiminusi raides, skubiai jas stumtelėjo. Nematyta žilaplaukė moteriškė pakėlė akis nuo rašomosios mašinėlės.

– Klausau.

– Atleiskite, ne tas kabinetas, – rausdama sumurmėjo Džulė. – Ar žinote, kur daktarės Vilmer kabinetas?

– Daktarės Vilmer?

– Taip, žinote... Vilmer... prasideda raidėmis PSI!

– PSI... O, tikriausiai turi omeny Psichologų bendriją! Tai du tūkstančiai penki šimtai šešioliktas kabinetas koridoriaus gale.

Įprastai Džulė būtų apsimetusi suprantanti ir toliauėjusi per kabinetus, kol rastų reikalingą, bet ji per daug jaudinosi bijodama pavėluoti ir negalėjo apsimetinėti.

– Gal man pasakytumėte pažodžiui?

– Atleisk, nesupratau.

– Skaičius! – nusiminusi paprašė Džulė. – Pasakykit šitaip: trys, šeši, devyni, keturi, du, – šitaip ištarkite.

Moteriškė pažiūrėjo į ją taip, tarsi ji būtų visiškai idiotė; šitai Džulė ir taip žinojo, tačiau nepakentė, kai tai pastebėdavo kiti. Irzliai atsidususi moteriškė pasakė:

– Daktarė Vilmer yra kabinete du, penki, vienas, šeši.

– Du, penki, vienas, šeši, – pakartojo Džulė.

– Tai ketvirtos durys iš kairės, – pridūrė moteriškė.

– Ką! – suriko nevilties apimta Džulė. – Kodėl iš karto nepasakėte?!

Kai Džulė įėjo, daktarės Vilmer sekretorė pakėlė akis.

– Ar pasiklydai, Džule?

– Aš? Ne! – pamelavo Džulė, ryžtingai purtydama garbanotą

galvelę, ir grįžo prie savo kėdės. Nesuvokdama, kad ją stebi pro kažkokį į veidrodį panašų daiktą, ji dėmesį nukreipė į akvariumą šalia. Pastebėjo, kad viena iš gražių žuvelių nugaišusi, o kitos plaukioja aplinkui, tarsi svarstydamos, ar jos nesuėdus. Džulė automatiškai pabilnsnojo pirštu į stiklą, kad nubaidytų žuvelės, bet po akimirkos jos vėl sugrįžo.

– Ten viena žuvelė nugaišo, – pasakė ji sekretorei, stengdamasi atrodyti kiek susirūpinusi. – Galėčiau jums ją ištraukti.

– Valytojai išims vakare, ačiū, kad pasisiūlei.

Džulė užgniaužė įtūžį dėl beprasmiško žiauraus elgesio su negyva žuvele. Negalima tokio nuostabiai gražaus ir bejėgio padarėlio šitaip palikti. Paėmusi nuo stalelio žurnalą, ji dėjosi jį žiūrinėjanti, tačiau akies kampu sekė dvi plėšrias žuvytes. Kiekvieną kartą, kai jos priplaukdavo pabaksnoti ir pabadyti negyvos draugės, Džulė vogčia dirstelėdavo į sekretorę, norėdama įsitikinti, kad toji nežiūri, tada ištiesdavo ranką, kiek tik pasiekia, ir pabelsdavo į stiklą baidydama žuvelės.

Už kelių pėdų savo kabinete anapus dvipusio veidrodžio daktarė Teresa Vilmer sekė visą šią sceną, jos akyse švytėjo supratingas šypsnyš, stebint, kaip šauniai Džulė bando gelbėti negyvą žuvelę vaizduodama abejingą. Pažvelgusi į vyriškį gretą, kitą psichiatrą, kuris neseniai pradėjo skirti dalį savo laiko jos ypatingam projektui, daktarė Vilmer pašaipiai tarė:

– Štai ji, „Džulė baisioji“, paauglė siaubūnė, kurią kai kurie globos tarnybų darbuotojai pasmerkė apibūdinę ją kaip ne tik „nepajėgią mokytis“, bet dar ir „nesutramdomą, neigiamai veikiančią savo bendraamžius, taip pat nenuoramą, būsimą nepilnametę nusikaltėlę“. Ar žinojote, – kalbėjo ji toliau, o jos balse atsirado linksmo susižavėjimo intonacija, – kad ji iš tikrųjų suorganizavo bado streiką Lasale? Ji prikalbino keturiasdešimt penkis vaikus, daugumą vyresnių už save, kartu reikalauti geresnio maisto.

Daktaras Džonas Frezjeris pasižiūrėjo pro dvipusį veidrodį į mergytę.

– Manau, dėl to, kad ji turi užgniaužtą norą mesti iššūkį valdžiai?

– Ne, – santūriai atsakė daktarė Vilmer, – ji tai padarė dėl to, kad norėjo geresnio maisto. Lasale valgis maistingas, tačiau neskanus. Aš ragavau.

Frezjeris metė išgąstingą žvilgsnį į savo kolegę.

– O vagiliavimas? Šitos problemos negalima taip paprastai ignoruoti.

Atsirėmusi petimi į sieną Terė mostelėjo galva į mergaitę laukiamajame ir šypsodamasi atsakė:

– Ar esate kada girdėjęs apie Robiną Hudą?

– Žinoma. Kodėl klausiate?

– Todėl, kad dabar matote šiuolaikinį Robino Hudo variantą. Džulė gali išlupti auksą jums tiesiai iš dantų, ir jūs net nepastebėsite, nes ji labai mikli.

– Vargu ar *tai* tinkama rekomendacija išsiųsti ją gyventi pas nieko neįtariančius jūsų giminaičius Teksase, – juk tai, kaip įtariu, ketinate daryti.

Daktarė Vilmer gūžtelėjo.

– Džulė vagia maistą, drabužius, žaislus, bet nieko nepasilieka sau. Savo grobį atiduoda mažesniems Lasalo vaikams.

– Ar jūs tuo tikra?

– Absoliučiai. Patikrinau.

Apžiūrinėdamas mergytę Džonas Frezjeris nenoromis šyptelėjo:

– Ji veikia panaši į Piterį Peną, o ne į Robiną Hudą. Ne tokią tikėjaisi pamatyti, perskaitęs jos bylą.

– Ji ir mane nustebino, – prisipažino daktarė Vilmer.

Lasalo globos tarnybos direktorė teigė Džulę esant „drausmės nepripažįstančia, linkusia valkatauti, trikdyti ramybę, vagiliauti ir trainiotis su bjauriais berniokais“. Baigusi skaityti neigiamus

komentarus Džulės byloje daktarė Vilmer buvo įsitikinusi, kad Džulė Smit bus karinga, šiurkšti mergaitė, kuri, nuolat bendraudama su vyresniais berniukais, galbūt spėjo anksčiau fiziškai subręsti ir net jau yra turėjusi seksualinių santykių. Todėl ji beveik žiotelėjo, pamačiusi prieš porą mėnesių į jos kabinetą įžingsniavusią mergytę, panašią į apskretusį mažą elfą su džinsais, apiplyšusiais marškinėliais, trumpai kirptais tamsiais garbanotais plaukais. Vietoj bręstančios *femme fatale*, kurią tikėjosi išvysti, daktarė Vilmer pamatė malonų padaužišką Džulės Smit veidelį, kuriame išsiskyrė didžiulės stebinančios tamsiai mėlynų našlaičių spalvos akys tankiomis blakstienomis. Kaip priešybė tam šmaikščiam veidukui nekaltai žaviomis akutėmis ji tą pirmą dieną stovėjo priešais daktarės Vilmer rašomąjį stalą su berniokiška bravūra, atlošusi smakriuką ir susigrūdusi rankas į džinsų užpakalines kišenes.

Teresa buvo pakerėta to pirmojo susitikimo, bet Džule ji susižavėjo dar anksčiau – beveik nuo tos akimirkos, kai ji namie vieną vakarą atsivertė mergaitės bylą ir ėmė skaityti jos atsakymus į daugybę klausimų, kurie buvo dalis vertinamojo tyrimo, neseniai sudaryto pačios Teresos. Baigusi skaityti ji jau puikiai suvokė, kaip veikia paviršutiniškas vaiko protas, taip pat ir jos skausmo gelmes ir dabartinės būklės niuansus: pamesta tikrųjų tėvų, atstumta dviejų įtėvių porų, Džulė buvo priversta praleisti savo vaikystę Čikagos lūšnynų pakraščiuose keliuose perpildytuose globos namuose. Todėl per visą jos gyvenimą vienintelis žmogiškos šilumos ir paramos šaltinis buvo bičiuliai – apskretę, nevalyvi vaikai, kuriuos ji filosofiškai laikė „savais“ ir kurie išmokė ją kniaukti prekes iš parduotuvių, o paskui drauge su jais bėgti iš pamokų. Guvus protas ir dar miklesni pirštai Džulę išgarsino ir vienoje, ir kitoje srityje, kad ir kiek kartų buvo kilnojama iš vieno globos namų į kitus, ji beveik tučtuojau įgydavo tokį populiarumą ir pagarbą tarp savo bendraamžių, kad prieš keletą mėnesių berniukų šutvė

teikėsi jai parodyti įvairių būdų, kaip įsilaužti į automobilius ir be rakto juos užvesti, tik sujungiant laidus. Ši pamoka baigėsi tuo, kad akylas Čikagos policininkas visus juos susėmė, tarp jų ir Džulę, kuri buvo tik stebėtoja.

Tą dieną Džulę suėmė pirmąsyk ir, nors mergaitė to nežinojo, tai buvo ir pirmas jos „tikras nusižengimas“. Dėl to ji galiausiai pateko į daktarės Vilmer akiratį. Po to karto, kai ją neteisingai areštavo už bandymą pavogti automobilį, Džulė tapo dalyve daktarės Vilmer naujosios eksperimentinės programos, kurią sudarė daugybė psichologinių, intelektinių testų, asmeninių pokalbių ir vertinimų. Visa tai atliko daktarės Vilmer sudaryta savanorių psichiatrių ir psichologų grupė. Programos tikslas buvo perduoti nepilnamečius valstybės globai, ištraukti juos iš nusikaltimų ir dar blogesnių dalykų pasaulio.

Dėl Džulės daktarė Vilmer buvo tvirtai pasiryžusi tai daryti, o kiekvienas, kuris ją pažinojo, neabejojo, kad daktarė Vilmer pasieks užsibrėžtą tikslą. Trisdešimt penkerių Teresa Vilmer buvo mielo rafinuoto būdo, maloniai šypsodavosi ir turėjo geležinę valią. Be įspūdingo medicinos daktarės laipsnio ir genealoginio medžio, kuris atrodė panašus į Socialinį registrą, ji dar turėjo ir nemaža specifinių savybių: intuiciją, užuojautą ir absoliutų atsidavimą. Su tikro evangelijos skelbėjo nenuilstančiu entuziazmu gelbėti paklydusias sielas Teresa Vilmer atsisakė puikios privačios praktikos ir dabar savo jėgas skyrė perkrautos, prastai finansuojamos valstybinės globos sistemos bejėgių aukų gelbėjimui. Savo tikslams pasiekti daktarė Vilmer be jokios gėdos buvo pasiryžusi panaudoti kiekvieną jos dispozicijoje esančią priemonę, taip pat ir savo kolegų, tokių kaip Džonas Frezjeris, paramą. Dėl Džulės ji net pasitelkė į pagalbą tolimus giminaičius, kurie toli gražu nebuvo turtingi, bet savo namuose ir savo jautrioje širdyse žadėjo rasti vietos vienai labai ypatingai mergaitei.

– Norėjau, kad dirstelėtumėte į ją, – pasakė Terė.

Ji siekė užtraukti draperijas ant stiklo kaip tik tuo metu, kai Džulė staigiai atsistojo, nusiminusi pažiūrėjo į akvariumą ir pavidino abi rankas į vandenį.

– Kurių galų... – pradėjo Džonas Frezjeris, o paskui apstulbęs ir nuščiuvęs ėmė stebėti, kaip mergaitė nužingsniavo prie sekretorės, šlapiose rankose laikydama negyvą žuvelę.

Džulė žinojo, kad jai nederėjo aplaistyti kilimo, bet ji negalėjo pakęsti, kad toks gražus padarėlis kaip ši žuvytė su ilgais plevenančiais pelekais būtų maitojama kitų. Nesuprasdama, ar sekretorė jos nepastebi, ar paprasčiausiai ignoruoja, ji priėjo iš užpakalio prie pat jos kėdės.

– Atleiskite, – išpyškino pernelyg garsiai, ištiesusi rankas.

Sekretorė, pasinėrusi į spausdinimą mašinėlė, nervingai krūptelėjo, staigiai ant kėdės apsisuko ir prislopintu balsu aiktelėjo, pamačiusi blizgančią, šlapią žuvį tiesiai sau prieš nosį.

Džulė atsargiai žengė atbula vieną žingsnį, bet nepasitraukė.

– Ji nebegyva, – drąsiai pasakė, stengdamasi, kad jos balse nesi-girdėtų sentimentalaus gailesčio, kurį jautė. – Kitos žuvys ją suės, o aš nenoriu to matyti. Tai žiauru. Jei duotumėte man popieriaus lapą, aš ją suvyniočiau ir jūs galėtumėte išmesti ją į šiukšliadėžę.

Atsitokėjusi iš apstulbimo, sekretorė stropiai užgniaužė šypseną, atidarė stalčių, ištraukė keletą plono popieriaus lapų iš padavė juos mergytei.

– Gal norėtum pasiimti ją ir palaidoti namie?

Džulė kaip tik tai ir norėjo padaryti, bet jai pasirodė, kad moteriškos balse nuskambėjo pašaipą, todėl skubiai suvyniojo žuvelę į plono popieriaus įkapes ir atkišo sekretorei.

– Žinote, aš ne tokia jau kvaila. Čia tik žuvis, o ne triušis ar šiaip koks ypatingesnis gyvūnas.

Kitoje lango pusėje Frezjeris tyliai sukikeno ir papurtė galvą.

– Ji trokšta žuvį deramai palaidoti, bet išdidumas neleidžia to pripažinti. – Aprimęs pridūrė: – O kaip su jos mokslais? Kiek prisimenu, ji pasiekė tiktai antros klasės lygį.

Daktarė Vilmer visai nesubtiliai prunkštelėjo ir paėmė nuo savo stalo storo rudo popieriaus aplanką, kuriame buvo visų Džulės atliktų testų rezultatai. Atskleidusi bylą prieš jį ji šypsodamasi pasakė:

– Pažiūrėkite į rezultatus, kai buvo tikrinami protiniai gebėjimai žodžiu ir nereikalaujama skaityti.

Džonas Frezjeris pažiūrėjo ir tyliai nusijuokė.

– To vaiko intelekto koeficientas aukštesnis negu mano.

– Džulė, Džonai, daugeliu atžvilgių ypatingas vaikas. Probėgšmais tai pastebėjau peržiūrinėdama jos bylą, bet susitikusi ją akis į akį, *supratau*: taip iš tiesų yra. Ji peštukė, drąsi, jautri ir labai gudri. Po visa ta jos bravūra slypi retas švelnumas, neblėstanti viltis, donkichotiškas optimizmas, kurio ji laikosi įsitvėrusi, nors bjauri tikrovė jį triuškina. Savo dalios gyvenime ji negali pagerinti, todėl nesąmoningai aukojasi vaikams, esantiems kartu su ja toje pačioje globos institucijoje. Dėl jų vagia ir meluoja, organizuoja bado streikus, o jie seka jai įkandin, tarsi ji būtų koks Hamelino muzikantas*. Nors jai dar tik vienuolika metų, ji jau vadas iš prigimties, tačiau jeigu nebus skubiai nukreipta kita vaga, jos pasirinkta taktika nuves ją į nepilnamečių sulaikymo centrą ir galiausiai į kalėjimą. O šiuo metu tai netgi nėra pati opiausia jos bėda.

– Ką norite tuo pasakyti?

– Noriu pasakyti, kad ir kokių nuostabių savybių ji turi, mergaitės savigarba tokio žemo lygio, kad jos beveik išvis nėra. Kadangi jos neįsivaikino, ji yra įsitikinusi esanti niekam tikusi ir neverta

* Vokiečių pasakos personažas, kuris grodamas fleita išvedė visas žiurkes iš miesto. Kai miestelėnai jam neatlygino, jis tokiu pat būdu išvedė visus vaikus ir juos nuskandino.

niekieno meilės. Nemokėdama skaityti taip kaip bendraamžiai, laiko save visiškai kvaile, nesugebančia išmokti. Ir baisiausia tai, kad jau ruošiasi viską mesti. Ji svajotoja, tačiau tik už siūlelio laikosi savo svajonių. – Visai nenorom Terė ryžtingai baigė savo kalbą: – Aš *neleisiu*, kad niekais nueitų Džulės gebėjimai, jos viltis, jos optimizmas.

Nuo jos tono daktaro Frezjerio antakiai staigiai pakilo.

– Atleiskite, Tere, kad taip kalbu, bet ar ne jūs postringaudavote apie tai, kad nereikia per daug asmeniškai įsijausti į paciento problemas?

Graudžiai šypsodamasi daktarė Vilmer atsirėmė į stalą, tačiau to nepaneigė:

– Lengva buvo to paisyti, kai visi mano pacientai buvo vaikai iš turtingų šeimų, kurie manė esą skriaudžiami, jeigu per savo šešioliktą gimtadienį negaudavo penkiasdešimt tūkstančių dolerių kainuojančio sportinio automobilio. Palaukite, kol daugiau padirbėsite su tokiais vaikais kaip Džulė – vaikais, priklausančiais nuo „sistemos“, kurią mes patys sukūrėme ir kažkokiu būdu patys įkritome į šios sistemos plyšius. Ims kankinti nemiga, jeigu anksčiau ja nesiskundėte.

– Manau, jūs teisi, – atsidusęs pasakė Džonas, grąžindamas jai aplanką. – Bet kodėl niekas vien iš smalsumo jos neįsivaikino?

Teresa gūžtelėjo.

– Greičiausiai taip nutiko dėl dviejų priežasčių – nesėkmių ir netinkamo laiko. Anot Vaikų ir šeimos globos departamento turimos jos bylos, ji tik išvydusi pasaulį buvo pamesta kažkokiam skersgatvyje. Ligoninės dokumentuose rašoma, kad ji gimė dešimt savaičių per anksti. Dėl to ir dėl prastos būklės, kai ją atnešė į ligoninę, prasidėjo įvairios sveikatos komplikacijos, kurios kankino ją iki septynerių metų, per tą laiką ji buvo ne kartą paguldyta į ligoninę ir tapo labai glėžna.

Darbuotojai iš šeimos centro rado jai tėvus, kai jai sukako dveji, tačiau įpusėjus įvaikinimo procesui pora nutarė skintis ir mergaitė vėl buvo gražinta šeimos centrui. Po kelių savaitių ją atidavė kitai porai, kuri buvo patikrinta, kiek galima patikrinti žmones, tačiau Džulė susirgo plaučių uždegimu ir naujieji tėviai, kurie buvo netekę savo Džulės amžiaus vaiko, emociškai visai palūžo ir atsisakė įsivaikinti. Paskui ją atidavė globėjų šeimai tikrai laikinai, bet po kelių savaitių už Džulę atsakingas asmuo pateko į avariją, sunkiai susižeidė ir nebegrižo į darbą. Nuo to laiko prasidėjo tikra „klaidų komedija“ – Džulės byla kažkur dingo.

– Jos byla?! – šūktelėjo daktaras Frezjeris, negalėdamas tuo patikėti.

– Per daug rūščiai neteiskite šeimos centro žmonių. Dauguma jų nepaprastai atsidavė ir sąžiningi, bet jie juk žmonės. Turint omeny, kaip jie apkrauti darbais ir kaip prastai finansuojami, nuostabą kelia tai, ką jie daro. Kiekvienu atveju, trumpai tariant, šių globėjų namai buvo pilni vaikų, kuriuos reikėjo prižiūrėti, ir jie spėjo, kad šeimos centras negalėjo rasti tėvių Džulei dėl jos prastos sveikatos. Tuo metu, kai centras suprato, kad Džulės dokumentai pasimetė, mergaitei sukako penkeri, ir ji jau buvo išaugusi tėviams patraukliausią amžių. Jos sveikata tikrai buvo prasta, atsikrausčius pas naujus globėjus ją ištiesai kankindavo astmos priepuoliai. Mokydamasi pirmoje ir antroje klasėse mergaitė išties mėnesius prsirgo, tačiau buvo „tokia gera mergytė“, kad mokytojai vis tiek perkeldavo ją į aukštesnę klasę. Naujieji jos tėviai jau globojo tris fiziškai neįgalius vaikus ir taip buvo užsiėmę jų priežiūra, kad nepastebėjo, jog Džulė atsilieka mokykloje ir gauna tik patenkinamus pažymius. Tačiau ketvirtoje klasėje Džulė pati suprato, kad nesugeba mokytis su visais, todėl ėmė apsimetinėti serganti, kad galėtų likti namie. Kai jos globėjai nutvėrė ją ir pareikalavo vaikščioti į mokyklą, Džulė rado išeitį, kaip to išvengti – ėmė bėgioti iš

pamokų ir kada tik galėdama trainiotis gatvėje su kitais vaikais. Kaip jau anksčiau sakiau, ji peštukė, drąsi ir žviri. Gatvės vaikai išmokė ją kniaukti prekes parduotuvėse ir išsisukti, kad nebūtų sugauta bėganti iš pamokų.

– Visa kita jūs daugmaž žinote: galiausiai ją sugavo praleidinėjant pamokas ir vagiliaujant parduotuvėse ir pasiuntė į Lasalo globos įstaigą, į kurią siunčiami vaikai, neprisitaikantys prie globos sistemos. Prieš keletą mėnesių ją suėmė, – man regis, neteisėtai, – kartu su grupe vyresnių berniukų, kurie demonstravo jai savo ypatingus sugebėjimus be rakto užvesti automobilį. – Prislopinusi juoką Terė baigė: – Džulė buvo tik susidomėjusi stebėtoja, tačiau ji moka tai daryti. Pasisiūlė man pademonstruoti. Ar galite įsivaizduoti – toji mažytė mergytė didžiulėmis nekaltomis akimis gali be rakto užvest jūsų automobilį?! Tačiau vogti jo nemėgins. Kaip sakiau, ji ima daiktus, kuriais gali naudotis vaikai iš Lasalo.

Reikšmingai šypsodamasis Frezjeris linktelėjo galva į stiklą.

– Manau, jie gali „panaudoti“ raudoną pieštuką, tušinuką ir saują saldinių.

– Ką?

– Kol su manimi kalbėjotės, jūsų pavyzdinė pacientė visa tai nukniaukė laukiamajame.

– Dieve šventas! – aiktelėjo daktarė Vilmer, žiūrėdama pro stiklą, tačiau per daug nesusirūpinusi.

– Ji gana mikli rodyti triukus, – pridūrė Frezjeris, nenorom ją susižavėjęs. – Aš ją čia pasikviesčiau, kol ji dar nesumetė, kaip pro duris išboginti tą akvariumą. Kertu lažybų, kad Lasalo vaikams patiktų tos egzotiškos atogrąžų žuvytės.

Žvilgtelėjusi į savo laikrodį, daktarė Vilmer pasakė:

– Šiuo metu man turėtų skambinti Matisonai iš Teksaso ir tiksliai pranešti, kada jie bus pasiruošę ją paimti. Noriu Džulei viską pasakyti.

Jai bekalbant, suburzgė vidaus ryšio telefonas ir sekretorės balsas pranešė:

– Daktarė Vilmer, prie telefono ponია Matison.

– Čia tas skambutis, – patenkinta pasakė Džonui Terė.

Daktaras Frezjeris dirstelėjo į rankinį laikrodį.

– Po kelių minučių mano pirmas susitikimas su Keira Anderson.

Jis pasuko prie durų į savo kabinetą, uždėjęs delną ant rankenos stabtelėjo ir šiepdamasis pasakė:

– Man ką tik dingtelėjo, kad jūsų programos užduotys padalytos labai neteisingai. Noriu pasakyti, – pajuokavo jis, – kad pati imatės dirbti su mergaite, kuri kniaukia saldinius ir pieštukus, kad atiduotų juos vargšams, o man skiriate Keirą Anderson, mėginusią nužudyti savo globėją. Jūs gaunate Robiną Hudą, o aš – Lizę Borden.

– Jūs mėgstate iššūkius, – tarė Teresa Vilmer juokdamasi, bet siekdama telefono ragelio pridūrė: – Ketinu paprašyti šeimos centro darbuotojų perkelti poniją Borovski iš Lasalo dirbti tik su kūdikiais ir mažais vaikais. Esu dirbusi su ja anksčiau ir jai puikiai sekasi, nes mažieji meilūs ir nenusižengia taisyklėms. Jai neverta turėti reikalų su paaugliais. Ji neįžiūri skirtumo tarp menko paauglio maištavimo ir nepilnamečio nusikaltėlio elgesio.

– Ar kartais nekerštaujate jai už tai, kad ji pasakė jūsų sekretorei, jog Džulė vogs viską, kas pakliūs jai po ranka?

– Ne, – atsakė daktarė Vilmer, imdama telefono ragelį, – bet tai puikiai patvirtina tai, ką aš turėjau omeny.

Baigusi kalbėti telefonu, daktarė Vilmer atsistojo ir nuėjo prie kabineto durų, galvodama apie staigmeną, kurią pateiks panelei Džulei Smit.

– Džule, – kreipėsi ji iš tarpdurio, – gali užteiti. – Kai Džulė uždarė už savęs duris ir žengė vidun, Terė linksmai pridūrė: – Tu jau baigei mūsų testų programą. Visi rezultatai gauti.

Užuot atsisėdusi ant kėdės, jaunoji pacientė atsistojo priešais Terės rašomąjį stalą, šiek tiek pražergusi mažas kojytes, rankas įgrūdusi į užpakalines džinsų kišenes. Linksmai ir įžūliai gūžtelėjusi pečiais, ji nepaklausė apie testų rezultatus, nes, kaip suprato Terė, bijojo išgirsti atsakymus.

– Testai buvo kvaili, – ji pareiškė. – Visa ta programa kvaila. Negalite nieko apie mane pasakyti iš tos šūsnies testų ir pokalbių jūsų kabinete.

– Aš, Džule, labai daug apie tave sužinojau per tuos kelis mudiviejų pažinties mėnesius. Ar norėtum, kad papasakočiau, ką išsiaiškinau?

– Ne.

– Prašau leisti man pasakyti, ką manau.

Ji atsiduso, tada šelmiškai šyptelėjo ir pasakė:

– Vis tiek jūs tą darysite, nesvarbu, norėsiu klausytis ar ne.

– Tu teisi, – sutiko daktarė Vilmer gniauždama šypsena. Tiesmuki metodai, kuriuos ji ketino taikyti Džulei, buvo visiškai kitokie negu tie, kuriuos ji paprastai naudodavo, tačiau Džulė turėjo įgimtą intuiciją ir iš gyvenimo gatvėje pasisemtos išminties, kad galėtų ją apmulkinti saldžiomis frazėmis ir pusiau tiesa. – Prašom sėstis, – pakvietė ji, ir kai Džulė klestelėjo ant kėdės priešais rašomąjį stalą, daktarė Vilmer ramiai, bet tvirtai pradėjo: – Aš išsiaiškinau, kad, nepaisant visų tavo drąsių žygių ir bravūros demonstravimo savo bičiuliams, iš tiesų, tu, Džule, kiekvieną savo gyvenimo akimirką esi kaustoma mirtinos baimės. Tu nežinai, kas esi, kokia esi ir kokia

būsi. Nemoki nei rašyti, nei skaityti, todėl manai, kad esi kvaila. Bėgi iš pamokų, nes negali lygiuotis su kitais savo bendraamžiais, ir tau baisiai skaudu, kai jie klasėje iš tavęs juokiasi. Jautiesi praradusi viltį, užspeista į kampą ir negali to pakęsti.

Žinai, kad tave mažą atidavė įvaikinti, ir žinai, kad tave paliko motina. Labai seniai nusprendei, kad tikroji priežastis, kodėl tavo tikrieji tėvai nenorėjo tavęs auginti, o įtėviai įvaikinti, – ta, kad jie visi suprato, jog pasirodysi esanti niekam tikusi ir nesi pakankamai protinga ar graži. Todėl berniukiškai nusikirpai plaukus, atsisakei vilkėti mergaitiškus drabužius ir ėmei vaginėti, tačiau vis dar nesisijauti laimingesnė. Atrodo, kad visa, ką darai, tau nėra svarbu, tai ir yra didžiausia problema. Kad ir ką darytum, – nebent įkliūni į bėdą, – niekam tai nerūpi, ir tu nekenti savęs už tai, nes nori, kad kam nors rūpėtųm.

Daktarė Vilmer stabtelėjo, kad paskutiniai jos ištarti žodžiai pasiektų mergaitės sąmonę, o tada spūstelėjo stipriau.

– Tu, Džulė, nori, kad kas nors tavim rūpintųsi. Jei turėtum tik vieną norą, tai būtų *šis* noras.

Džulė jautė, kaip jai dilgsi akis nuo pažeminimo ašarų, kai negailestingi daktarės Vilmer žodžiai pataikė tiesiai į širdį, ir ji sumirkčiojo norėdama jas sulaikyti.

Skubus jos mirksėjimas ir drėgnos akys neliko nepastebėtos Terės Vilmer. Džulės ašaros patvirtino, kad užgauti apnuoginti jos nervai.

Sušvelninusi balsą daktarė Vilmer tęsė:

– Nekenti vilčių ir svajonių, bet, atrodo, atsisakyti jų nepajėgi, todėl kuri stebuklingas istorijas ir pasakoji jas vaikams iš Lasalo, pasakoji apie vienišus, negražius vaikus, kurie vieną dieną atranda šeimą, meilę ir laimę.

– Jūs viską blogai supratote! – karštai paprieštaravo Džulė, rausdama ligi pat plaukų šaknų. – Jūs įsivaizduojate, kad aš kažkokia...

kažkokia ištižėlė verksnė. Man nereikia, kad kas nors mane mylėtų, ir vaikams iš Lasalo taip pat šito nereikia. Man nereikia, ir aš nenoriu! Aš laiminga...

– Tai netiesa. Šiandien mudvi viena antrai išklosime visą teisybę, o aš dar nebaigiau. – Atlaikiusi mergaitės žvilgsnį, ji ramiai ir ryžtingai pareiškė: – Teisybė štai kokia, Džule: per tą laiką, kurį praleidai dalyvaudama šitoje testų programoje, mes pamatėme, kad esi drąsi, puiki ir labai protinga mergaitė. – Ji nusišypsojo matydama, kad Džulė atrodo apstulbusi, abejojanti, ir tęsė: – Vienintelė priežastis, kodėl neišmokai skaityti ir rašyti, – ta, kad praleidai labai daug pamokų sirgdama ir vėliau nebegalėjai pasivyti. Tai visai nesusiję su tavo gebėjimu mokytis, kurį vadini „protu“, o mes vadinam „intelektu“. Kad pasivytum mokykloje, tereikia, kad kurį laiką tau kas nors pagelbėtų. O tu ne tik protinga, – šnekdėjo toliau daktarė Vilmer, po truputėlį keisdama temą, – bet turi labai normalų, natūralų poreikį būti mylima tokia, kokia esi. Tu labai jautri, todėl tavo jausmai lengvai užgaunami. Štai dėl ko tau nepatinka žiūrėti, kaip skaudinami kiti vaikai, ir kodėl taip atkakliai stengiesi juos nudžiuginti, pasakodama visokias istorijas ir vogdama daiktus. Žinau, tau nepatinka būti jautriai, bet patikėk, tai vienas svarbiausių bruožų. Ką gi, mums nieko daugiau nereikia daryti, tik apgyvendinti tave tokioje aplinkoje, kurioje taptum tokia jauna mergina, kokia gali būti...

Džulė išblyško išgirdusi jai nežinomą žodį „aplinka“, kuris skambėjo taip, lyg reikštų kokią nors įstaigą, galbūt kalėjimą.

– Žinau tau tinkamus globėjus – Džeimsą ir Merę Matisonus. Ponia Matison buvo mokytoja ir ji mielai padės tau pasivyti mokykloje. Tėvas Matisonas yra dvasininkas.

Džulė pašoko nuo kėdės lyg įgelta.

– Kunigas! – sušuko ji purtydama galvą, prisiminusi skambius

pamokslus apie pragaro liepsnas ir prakeikimą, kurių į valias buvo prisiklausiusi bažnyčioje. – Ne, dėkui, verčiau eisiu į cypę.

– Tu niekada nebuvai cypėje, todėl nežinai, ką tai reiškia, – pasakė daktarė Vilmer, o paskui kalbėjo toliau apie naujus globėjų namus, tarytum Džulė neturėtų teisės rinktis, ir Džulė suprato, kad iš tiesų taip ir yra. – Džeimsas ir Merė Matisonai prieš kelerius metus persikėlė į mažą miestelį Teksase. Jie turi du sūnus, kurie penkeriais ir trejais metais vyresni už tave, ir, priešingai negu kituose globėjų namuose, kuriuose esi gyvenusi, ten nebus daugiau jokių globotinių. Tu, Džule, būsi *tikros* šeimos narys. Turėsi net savo kambarį, o kiek žinau, ir viena, ir kita tu gausi pirmą kartą gyvenime. Kalbėjaisi apie tave su Džeimsu ir Mere, jie labai nori, kad atvyktum pas juos.

– Kuriam laikui? – paklausė Džulė, stengdamasi nesidžiaugti tuo, kas tikriausiai buvo laikina ir, šiaip ar taip, nieko gera iš to neišeis.

– Visam laikui, jeigu tau ten patiks ir jeigu sutiksi laikytis vieno griežto reikalavimo, kurį jie taiko patys sau ir savo vaikams: sąžiningumo. Tai reiškia – daugiau jokių vagiliavimų, jokių melagysčių ir bėgimo iš pamokų. Tau tereikės būti sąžiningai. Jie tiki, kad tokia būsi, ir jie labai labai nori, kad taptum jų šeimos nare. Ponia Matison prieš keletą minučių skambino man, ji jau ketina eiti į parduotuves pirkti žaidimų ir kitų daiktų, kurie pagelbėtų tau kuo greičiau išmokti skaityti. Kai atvyksi, judvi drauge apsilankysite parduotuvėse ir galėsi pati pasirinkti tai, ko reikės tavo miegamajam, kad jis būtų toks, kokio tu nori.

Slopindama blykstelėjusį džiaugsmą Džulė paklausė:

– Jie nežino, kad buvau sulaikyta? Kad bėgau iš pamokų?

– Bėgimas iš pamokų, – pabrėžtinai pakartojo daktarė Vilmer konstatuodama baisią tiesą, – *ir* bandymas įvykdyti didelę vagystę – pavogti automobilį. Taip, jie viską žino.

– Ir jie vis tiek nori, kad aš su jais gyvenčiau? – kandžia pašaipa smogė Džulė. – Jiems tikrai reikia tų pinigų, kuriuos šeimos centras moka globėjams.

– Pinigai neturi jokio ryšio su jų sprendimu, – atkirto daktarė Vilmer, o jos balso griežtumą kiek sušvelnino nežymi šypsena. – Tai ypatinga šeima. Neturi per daug pinigų, tačiau jaučiasi esą turtingi kitais atžvilgiais; turi kitokių gėrybių ir nori jomis pasidalyti su vaiku, kuris to vertas.

– Jie mano, kad aš to verta? – nusišaipė Džulė. – Niekas manęs nenorėjo, kol dar nebuvau įtraukta į policijos įskaitą. Kodėl turėtų norėti dabar?

Ignoruodama jos retorinį klausimą daktarė Vilmer atsistojo ir apėjo stalą.

– Džule, – maloniai tarė ji laukdama, kol Džulė nenorom pakels akis. – Man atrodo, tu esi pats verčiausias vaikas, kokį esu kada nors sutikusi. – Niekada negirdėtas nuostabus komplimentas buvo palydėtas vienu iš tų nedaugelio švelnių gestų, kokių Džulei kada nors teko patirti: daktarė Vilmer pridėjo savo delną Džulei prie skruosto sakydama: – Nežinau, kaip išlikai tokia miela ir nepaprasta, bet patikėk: esi verta visos paramos, kokią galiu suteikti, ir visos meilės, kurią, manau, rasi pas Matisonus.

Džulė gūžtelėjo pečiais, mėgindama apsidrausti nuo neišvengiamo nusivylimo, tačiau atsistodama ji negalėjo visai užslopinti širdyje blykstelėjusios vilties.

– Nesitikėkite šito, daktare Vilmer.

Daktarė Vilmer maloniai nusišypsojo.

– Aš tikiu *tavim*. Tu be galo supratinga ir nuovoki mergaitė, mokanti atskirti, kas yra gera.

– Jūs tikriausiai puikiai išmanote savo darbą, – pasakė Džulė atsidusdama viltingai ir drauge baimingai dėl ateities. – Jūs beveik privertėte mane visu tuo patikėti.

– Aš *nepaprastai* puikiai išmanau savo darbą, – sutiko daktarė Vilmer. – O tu labai protinga ir nuovoki, jei tai supratai. – Šypsodamasi ji palietė Džulei smakrą ir su švelnia rimtimi pasiteiravo: – Ar retsykiais man parašysi ir praneši, kaip tau sekasi?

– Žinoma, – atsakė Džulė, dar sykį gūžtelėdama pečiais.

– Matisonams nė motais, ką esi padariusi praeityje, jie tiki, kad nuo šiol su jais būsi sąžininga. Ar tu taip pat norėsi užmiršti praeitį ir suteiksi jiems galimybę padėti tau tapti tuo nuostabiu žmogumi, koku gali būti?

Visi tie nelaukti komplimentai privertė Džulę išpūtus akis droviai sukikenti:

– Taip. Žinoma.

Norėdama, kad Džulė rimtai žiūrėtų į savo ateitį, Teresa tęsė:

– Pagalvok apie tai, Džule. Merė Matison visada norėjo dukros, bet tu esi vienintelė mergytė, kurią ji pakvietė gyventi pas save. Nuo šiol viską pradedi iš pradžių su švaria reputacija ir sava šeima. Tu spindinti ir naujitelaitė, lyg būtum ką tik gimęs kūdikis. Ar supranti?

Džulė išsižiojo norėdama atsakyti suprantanti, bet gerklėje jai įstrigo kažkoks keistas gumulas, todėl ji tik linktelėjo.

Teresa Vilmer pažvelgė į didžiules mėlynas žavios padaužos akis, išsprogintas į ją, ištiesusi ranką perbraukė per sutaršytas rudas Džulės garbanas ir pajuto, kaip jai pačiai sugniaužė gerklę.

– Gal kada nors nutarsi auginti plaukus, – sumurmėjo ji šypsodamasi. – Jie bus gražūs ir tankūs.

Pagaliau Džulė atgavo amą ir susirūpinusi suraukė kaktą:

– Toji ponია, ta ponია Matison, – juk nemanote, kad ji mėgins sugarbanoti man plaukus ir įrišti kaspinus ar kokią kitą nesąmonę?

– Nebent pati to norėtum.

Sentimentali Teresos nuotaika nepraėjo net ir tada, kai ji nulydėjo žvilgsniu išeinančią Džulę.

Pastebėjusi, kad Džulė paliko kabineto duris kiek praviras, ir žinodama, kad jos sekretorė pietauja, Teresa atsistojo ir nuėjo pati jų uždaryti. Ji jau siekė rankenos, kai pamatė, kaip Džulė pasuko į šoną, kad praeitų pro mažąją stalėlį nestabtelėjusi, o paskui vėl pasitraukė į šalį, kad praeitų pro tuščią sekretorės stalą.

Jai nuėjus ant mažojo stalelio liko didelė sauja pasisavintų saldainių. Ant tuščio sekretorės stalo – raudonas pieštukas ir tušinukas.

Nuo džiaugsmo ir pasididžiavimo užkimusiu balsu Teresa sušnibždėjo jau išėjusiai mergytei:

– Tu norėjai, kad niekas nesuterštų tavo gražios švarios reputacijos, ar ne, mieloji? Šaunuolė!

Džulė – peštukė ir padauža, tikras gatvės vaikas – iš globos namų patekusi į pastoriaus Matisono šeimą pirmą kartą gyvenime pasijunta mylima. Užaugusi ji tampa žavia, gyvenimo džiaugsmu trykstančia moterimi. Niekas negalėtų suardyti jos susikurto nepriekaištingo gyvenimo. Bet vieną dieną į šį tobulą pasaulį įsiveržia Zakas Benediktas.

Zako – Holivudo dievuko, garsaus aktoriaus ir režisieriaus – gyvenimas dūžta į šipulius, kai jis yra apkaltinamas žmonos nužudymu ir nuteisiamas kalėti daugybę metų. Spindintys apdovanojimai, šlovė ir gerbėjų būriai lieka praeityje. Pabėgęs iš kalėjimo jis pagrasina nepažįstamai moteriai ginklu ir pareikalauja nuvežti į slaptus draugo namus Kolorado kalnuose.

Kaustoma baimės ir nerimo dėl savo likimo Džulė vis dėlto išdrįsta suabejoti Zako kaltumu. Nuojauta jai kužda, kad po atšiauraus ciniko kauke slepiasi geros širdies žmogus. O jo akyse ji netrunka išvelgti aistrą. Aistrą, kuri grąsina pasiglemžti juos abu.

Kelionė į pasitikėjimą, tikrą įsipareigojimą, meilę ir Zako nekaltumo įrodymų paieškos tik prasideda...

svajonių knygos

